

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

15. august 2012

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

Direktiv om beskyttelse af fysiske personer (personoplysninger)

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grund- og nærhedsnotat vedrørende Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger, KOM (2012) 0010.

Materialet er ligeledes fremsendt til Folketingets Retsudvalg.

Nicolai Wammen

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 16. juli 2012
Kontor: Det Internationale Kon-
tor
Sagsbeh: Morten Dahm-Hansen
Sagsnr.: 2012-3756-0006
Dok.: 346622

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

**vedrørende Kommissionens forslag til
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske per-
soner i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af
personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage
eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige
sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger**

KOM (2012) 10 endelig

Resumé

Forslaget til et databeskyttelsesdirektiv for de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger på det strafferetlige område er omfattet af retsforbeholdet. Danmark kan dog inden seks måneder efter direktivets vedtagelse træffe afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet i sin nationale lovgivning, da direktivforslaget udgør en udbygning af Schengen-reglerne. Ifølge direktivforslaget skal dette finde anvendelse på de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner. Det gælder også i forhold til rent nationale forhold. Forslaget er på en række punkter en videreførelse af den gældende regulering, men indeholder også en række væsentlige ændringer og nyskabelser. Det er regeringens foreløbige vurdering, at dele af forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser, hvis det gennemføres i dansk ret. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. En række tvivlsspørgsmål om forslagens indhold og rækkevidde bør afklares, før der kan tages nærmere stilling til forslaget. Danmark er dog umiddelbart positiv over for dele af forslaget.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

1. Baggrund

Den 4. november 2010 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen: ”En global metode til beskyttelse af personoplysninger i Den Europæiske Union” (KOM(2010) 609 endelig). Denne meddelelse indeholder hovedtemaerne for den reform af EU’s databeskyttelsesregler, som Kommissionen nu tilsigter at gennemføre bl.a. ved det foreliggende direktivforslag.

I forbindelse med fremsættelsen af det foreliggende direktivforslag afgav Kommissionen endvidere en meddelelse med titlen: ”Beskyttelse af privatlivets fred i en forbundet verden: En europæisk databeskyttelsesramme til det 21. århundrede” (KOM(2012) 9 endelig). I meddelelsen beskrives de mere konkrete overvejelser, der ligger til grund for Kommissionens forslag. Det anføres i den forbindelse, at Kommissionen finder, at der er brug for moderne, sammenhængende databeskyttelsesregler for hele EU, så oplysninger kan flyde frit mellem medlemsstaterne. Virksomhederne har samtidig brug for klare og ensartede regler, der giver retssikkerhed og minimerer den administrative byrde. Dette er efter Kommissionens opfattelse meget vigtigt for at sikre, at det indre marked er velfungerende og i stand til at skabe økonomisk vækst, nye job og innovation.

Herudover anfører Kommissionen bl.a., at Lissabon-traktatens artikel 16 har skabt et nyt retsgrundlag, der muliggør en moderniseret og global tilgang til databeskyttelse og fri udveksling af personoplysninger, som også omfatter politimæssigt og retligt samarbejde i straffesager.

Kommissionen anfører endvidere, at den har afholdt flere offentlige høringer om databeskyttelse og ført en tæt dialog med de relevante interessenter i de seneste år. På baggrund af de oplysninger, som Kommissionen har indsamlet i den forbindelse, konkluderes det i meddelelsen, at både borgere og virksomheder ønsker, at der gennemføres en altomfattende reform af EU’s databeskyttelsesregler.

Kommissionen ønsker derfor at skabe ”en stærk og konsekvent retlig ramme” på området på tværs af EU’s politikker. Denne ramme skal bl.a. styrke fysiske personers rettigheder og bekæmpe bureaukrati for erhvervslivet.

Kommissionen foreslår, at denne nye retlige ramme skal bestå af

- en databeskyttelsesforordning, der skal erstatte det gældende direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med

behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesdirektivet), og

- et direktiv, der skal erstatte den gældende rammeafgørelse 2008/977/RIA om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Det bemærkes, at Kommissionens forslag til en forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og den fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse) (KOM(2012) 11 endelig) behandles i et selvstændigt grund- og nærhedsnotat.

Det danske retsforbehold

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i artikel 16, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Forslaget er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, finder på den baggrund anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF 3. del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Det følger af protokollens artikel 2 a, at den nævnte bestemmelse ligeledes finder anvendelse i forbindelse med de regler, der er fastsat på grundlag af TEUF artikel 16 og vedrører medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af TEUF 3. del, afsnit V, kap. 4 eller 5.

En gennemførelse af direktivforslaget er således ikke bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Danmark kan dog ifølge protokollens artikel 4 inden seks måneder efter direktivets vedtagelse træffe afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet i sin nationale lovgivning, da direktivforslaget vil udbygge Schengen-reglerne efter bestemmelserne i TEUF, 3. del, afsnit V.

2. Indhold

2.1. Indledning

Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sank-

tioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger er fremsat efter TEUF artikel 16, stk. 2, hvorefter der kan fastsættes regler for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, der foretages af bl.a. medlemsstaterne under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten.

Forslaget tager i en række henseender udgangspunkt i den regulering, der følger af det gældende databeskyttelsesdirektiv (direktiv 95/46/EF), som navnlig er gennemført i dansk ret ved lov om behandling af personoplysninger (persondataloven). Herudover tager forslaget udgangspunkt i den regulering, der følger af Rådets rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (rammeafgørelse 2008/977/RIA). Rammeafgørelsen er gennemført i dansk ret ved persondatalovens § 72 a og bekendtgørelse nr. 1287 af 25. november 2010 om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union og Schengen-samarbejdet. På den baggrund vil der i det følgende hovedsageligt blive fokuseret på de væsentligste nyskabelser og ændringer, som forslaget indeholder.

2.2. Generelle bestemmelser (direktivforslagets kapitel I)

Forslagets kapitel I beskriver direktivets formål, ligesom det fastlægger dets materielle anvendelsesområde og indeholder definitioner af udvalgte begreber.

Forslagets overordnede formål er at fastsætte regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til beskyttelse af personoplysninger, beskyttes, og at udvekslingen af personoplysninger mellem de kompetente myndigheder i EU ikke indskrænkes eller forbydes af grunde, der vedrører beskyttelsen af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Det må afgøres ved en konkret fortolkning af de enkelte artikler, om der overlades medlemsstaterne beføjelser til at fastsætte højere krav til beskyttelse af personoplysninger end dem, der følger af forslaget (såkaldt minimumsharmonisering). En række af bestemmelserne i direktivforslaget

rummer således et vist spillerum for medlemsstaterne, mens andre bestemmelser må anses for at være mere udtømmende.

Direktivet skal ifølge forslaget finde anvendelse på de kompetente myndigheds behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner. Direktivet skal ifølge forslaget dog kun finde anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages elektronisk, og på anden behandling end elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Det bemærkes, at der er tale om en væsentlig udvidelse af anvendelsesområdet i forhold til den gældende regulering på EU-niveau. Det nugældende databeskyttelsesdirektiv finder således ikke anvendelse på aktiviteter på det strafferetlige område, og rammeafgørelsen finder alene anvendelse på grænseoverskridende udveksling af personoplysninger inden for det politimæssige- og strafferetlige område.

Behandlinger af personoplysninger, som iværksættes med henblik på udøvelse af aktiviteter, der ikke er omfattet af EU-retten, navnlig for så vidt angår national sikkerhed, er undtaget fra direktivforslagets anvendelsesområde. Det samme gælder for behandlinger af personoplysninger, som foretages af EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer.

Kapitel I indeholder endvidere definitioner af en række centrale begreber. Visse af disse begreber er nyskabelser eller ændrede i forhold til, hvad der følger af de gældende regler. Det kan i den forbindelse særligt fremhæves, at direktivforslaget indeholder definitioner af ”brud på persondatasikkerheden”, ”genetiske data”, ”biometriske data” og ”helbredsoplysninger”.

2.3. Principper (direktivforslagets kapitel II)

Direktivforslagets kapitel II indeholder en række generelle behandlingsprincipper, der altid skal efterleves i forbindelse med behandling af personoplysninger, og derudover en række konkrete behandlingsregler.

De generelle behandlingsprincipper i forslaget svarer i vidt omfang til de regler, som er fastsat i det gældende databeskyttelsesdirektiv. Det gælder bl.a. forslagens krav om, at oplysninger skal være korrekte og om nødvendigt ajourførte, og at oplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke senere må gøres til genstand for behandling, der er uforenelig med disse formål. Efter forslagens præambelbetragtning

nr. 18 bør navnlig de specifikke formål med behandlingen af personoplysninger være udtrykkelige.

Som noget nyt indeholder forslaget kapitel II krav om, at der i videst muligt omfang skal sondres mellem personoplysninger vedrørende forskellige kategorier af registrerede.

Det fremgår således af forslaget, at den registeransvarlige i videst muligt omfang skal sondre klart mellem en række forskellige personkategorier som f.eks. dømtede, sigtede, mistænkte, ofre og vidner.

Det fremgår endvidere af forslaget, at der i videst muligt omfang skal sondres mellem de forskellige kategorier af behandlede oplysninger ud fra forskellige grader af personoplysningers nøjagtighed og pålidelighed. Endvidere skal der så vidt muligt sondres mellem personoplysninger, der bygger på kendsgerninger, og personoplysninger, som bygger på personlige vurderinger.

Herudover indeholder forslaget som nævnt regler, der fastlægger, hvornår de kompetente myndigheder lovligt kan behandle personoplysninger.

Forslaget fastlægger, hvornår behandling af personoplysninger generelt er lovlig for de kompetente myndigheder. Det er således kun lovligt for de kompetente myndigheder at behandle personoplysninger, i det omfang denne behandling er nødvendig for at kunne varetage et af følgende formål:

- Udførelse af en specifik opgave med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner
- Overholdelse af en retlig forpligtelse, som den registeransvarlige er pålagt
- Beskyttelse af den registreredes eller en anden persons vitale interesser
- Forebyggelse af en umiddelbar og alvorlig trussel mod den offentlige sikkerhed.

Efter forslaget gælder der som udgangspunkt et forbud mod, at kompetente myndigheder behandler særligt følsomme personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner. Efter forslaget anses personoplysninger, der viser racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og fagforeningsmæssigt tilhørsforhold,

genetiske data, helbredsoplysninger og oplysninger om seksuelle forhold for at være særligt følsomme oplysninger.

De kompetente myndigheder kan ifølge forslaget dog behandle disse særligt følsomme personoplysninger, hvis behandlingen er tilladt i henhold til en lovgivning, som fastlægger de fornødne garantier, hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser, eller hvis behandlingen vedrører oplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede.

2.4. Den registreredes rettigheder (direktivforslagets kapitel III)

Forslagets kapitel III fastlægger den registreredes rettigheder i forhold til den registeransvarlige. Kapitlet indeholder nærmere bestemmelser om udøvelsen af den registreredes rettigheder, herunder retten til information, indsigt, berigtigelse og sletning.

Det bemærkes, at samtlige de foreslåede regler som udgangspunkt vil medføre en betydelig udvidelse af den registreredes rettigheder inden for det foreslåede direktivs anvendelsesområde. Dette skyldes, at de gældende regler om oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt, berigtigelse, blokering og sletning af personoplysninger ikke finder anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene, politi og anklagemyndighed inden for det strafferetlige område. Herudover finder de gældende regler om den registreredes ret til indsigt ikke anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område.

I forhold til personoplysninger, der udveksles eller stilles til rådighed mellem myndigheder fra to forskellige medlemsstater i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for EU og Schengen-samarbejdet – og som i dag er omfattet af rammeafgørelsen – er det alene forslaget bestemmelse om oplysningspligt, som er en nyskabelse.

Efter forslaget skal den registreransvarlige træffe alle rimelige foranstaltninger for at fastsætte gennemsigtige og lettilgængelige regler for behandlingen af personoplysninger og udøvelsen af registreredes rettigheder. Herudover skal den registeransvarlige træffe alle rimelige foranstaltninger for at fastlægge procedurer for udlevering af information til den registrerede og for udøvelsen af den registreredes rettigheder.

Direktivforslaget giver for det første den registrerede en ret til oplysninger fra den registeransvarlige, når der indsamles personoplysninger om den registrerede.

Den registeransvarlige skal ved indsamling af personoplysninger om den registrerede træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at den registrerede bl.a. modtager identitets- og kontaktoplysninger for den registeransvarlige og for den databeskyttelsesansvarlige, oplysning om formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt, og om hvor længe oplysningerne opbevares. Herudover skal den registeransvarlige informeres om retten til at anmode om indsigt i og berigtigelse eller sletning af personoplysninger vedrørende den registrerede eller begrænsning af behandlingen heraf samt retten til at indgive klage til tilsynsmyndigheden. Den registrerede skal også modtage oplysning om modtagerne eller kategorierne af modtagere af personoplysningerne, herunder i tredjelande eller internationale organisationer. Endelig skal den registrerede modtage yderligere information, for så vidt denne information er nødvendig under hensyn til de særlige forhold, hvorunder personoplysningerne behandles, for at garantere en retfærdig behandling af den registrerede.

Den registeransvarlige skal ifølge forslaget give den registrerede de ovennævnte oplysninger enten på det tidspunkt, hvor personoplysningerne indhentes fra den registrerede, eller såfremt personoplysningerne ikke indsamles fra den registrerede, på tidspunktet for registreringen eller inden for et rimeligt tidsrum efter indsamlingen afhængigt af de konkrete omstændigheder for behandlingen af oplysningerne.

For det andet tillægger forslaget den registrerede en indsigtsret. Den registrerede har således ret til fra den registeransvarlige at få bekræftet, om personoplysninger vedrørende vedkommende behandles.

Hvis sådanne personoplysninger behandles, skal den registeransvarlige fremlægge en række oplysninger for den registrerede. Det drejer sig bl.a. om formålene med behandlingen, hvilke modtagere eller kategorier af modtagere, som personoplysningerne er blevet videregivet til, hvor længe oplysningerne opbevares, oplysninger om retten til berigtigelse og sletning samt oplysninger om klageadgang til tilsynsmyndigheden.

Herudover skal den registrerede ifølge forslaget have ret til at modtage en kopi af de personoplysninger, der er genstand for behandling.

Den registreredes ret til oplysninger og indsigt er dog ikke absolut. Medlemsstaterne kan ifølge forslaget begrænse eller udsætte den registreredes ret til information og indsigt helt eller delvist, i det omfang en sådan begrænsning er nødvendig og proportional under hensyn til den pågældendes legitime interesser. Medlemsstaterne kan dog alene begrænse disse rettigheder, hvis det sker for at undgå, at officielle eller retlige undersøgelser, efterforskninger eller procedurer hindres, for at undgå, at forebyggelsen, opdagelsen, efterforskningen og retsforfølgningen af straffelovsovertrædelser skades, eller af hensyn til fuldbyrdelsen af strafferetlige sanktioner. Medlemsstaterne kan endvidere begrænse den registreredes ret til information og indsigt for at beskytte den offentlige sikkerhed, for at beskytte den nationale sikkerhed eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Hvis den registeransvarlige meddeler den registrerede afslag på indsigt eller begrænser indsigten, skal den registeransvarlige efter forslaget give den registrerede en skriftlig begrundelse samt vejledning om mulighederne for at indgive klage til tilsynsmyndigheden og indbringe sagen for en retsinstans. Oplysningerne om de faktiske eller retlige grunde, som afgørelsen hviler på, kan udelades af begrundelsen, hvis sådanne oplysninger vil være til skade for et af de formål, som har begrundet begrænsningen i indsigtsretten.

Herudover foreslås det også som noget nyt, at den registrerede, navnlig i de tilfælde, hvor der meddeles afslag på indsigt, eller hvor retten begrænses, har ret til at anmode tilsynsmyndigheden om at kontrollere, om behandlingen er lovlig. Medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at den registeransvarlige skal underrette den registrerede om retten til at anmode tilsynsmyndigheden om at gribe ind.

Forslaget giver for det tredje den registrerede en ret til at kræve berigtigelse af urigtige personoplysninger. Den registrerede har i den forbindelse ret til få gjort ufuldstændige personoplysninger komplette, bl.a. ved at kræve en berigtigelse.

For det fjerde tillægger forslaget den registrerede en ret til at kræve sletning af personoplysninger, hvis behandlingen ikke er i overensstemmelse med forslagets principper for behandlingen af personoplysninger, eller hvis behandlingen ikke overholder reglerne om, hvornår behandling af personoplysninger er lovlig. Den registeransvarlige skal i sådanne tilfælde foretage sletningen omgående.

I visse situationer skal den registeransvarlige – i stedet for at slette personoplysningerne – begrænse behandlingen af disse. Det gælder, hvis oplysningernes rigtighed bestrides af den registrerede, indtil den registeransvarlige har haft mulighed for at fastslå, om de er rigtige, hvis personoplysningerne skal gemmes som bevismiddel, eller hvis den registrerede modsætter sig deres sletning og i stedet kræver, at anvendelsen heraf begrænses.

Den registeransvarlige kan ifølge forslaget meddele afslag på berigtigelse, sletning eller begrænsning af behandlingen. I givet fald skal den registeransvarlige give den registrerede skriftlig meddelelse herom. Meddelelsen skal beskrive årsagerne til afslaget og mulighederne for at indgive klage til tilsynsmyndigheden og indbringe sagen for en retsinstans.

Forslaget indeholder en generel undtagelse til reglerne om den registreredes rettigheder. Medlemsstaterne kan således fastsætte regler om, at den registreredes rettigheder skal udøves i overensstemmelse med de nationale retsplejeregler, når personoplysningerne er indeholdt i en retsafgørelse eller et register, der behandles i forbindelse med strafferetlige efterforskninger og straffesager.

2.5. Den registeransvarlige og registerførerens forpligtelser mv. (direktivforslagets kapitel IV)

Forslagets kapitel IV omhandler den registeransvarlige og registerføreren. Kapitlet indeholder regler om generelle forpligtelser, datasikkerhed og udpegning af en databeskyttelsesansvarlig.

Generelt bemærkes det, at dette kapitel indeholder en række forpligtelser for den registeransvarlige, der ikke følger af de gældende regler. Blandt disse er bl.a. indførelse af et krav om såkaldt ”indbygget databeskyttelse”. Dette krav indebærer bl.a., at den registeransvarlige, under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau og omkostningerne i forbindelse med gennemførelsen, skal træffe passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger og procedurer, således at behandlingen opfylder kravene i forslaget og sikrer beskyttelsen af den registreredes rettigheder.

Som noget nyt lægges der endvidere op til et krav om, at den registeransvarlige og registerføreren skal opbevare dokumentation for alle behandlingssystemer og -procedurer, som de pågældende er ansvarlige for. Dokumentationen skal mindst omfatte oplysninger om den registeransvarliges og registerførerens navn og kontaktoplysninger, om formålene med behandlingen, om kategorien eller kategorierne af modtagere af personop-

lysninger, og om videregivelse af oplysninger til et tredjeland eller en international organisation, herunder identifikation af dette tredjeland eller denne internationale organisation. Denne dokumentation skal stilles til rådighed for tilsynsmyndigheden efter anmodning.

En yderligere nyskabelse er indførelsen af kravet om, at den registeransvarlige skal anmelde brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndigheden. Efter forslaget skal anmeldelsen ske uden unødigt forsinkelse og om muligt senest 24 timer efter, at den registeransvarlige er blevet bekendt med et persondatasikkerhedsbrud. Anmeldelsen skal bl.a. beskrive karakteren af bruddet på persondatasikkerheden, herunder kategorierne og antallet af berørte registrerede. Anmeldelsen skal endvidere indeholde en anbefaling af foranstaltninger, der kan afhjælpe de mulige skadevirkninger af bruddet på persondatasikkerheden og en beskrivelse af de foranstaltninger, som den registeransvarlige foreslår eller har iværksat for at afhjælpe bruddet på persondatasikkerheden.

Når sikkerhedsbruddet kan forventes at krænke beskyttelsen af personoplysninger eller privatlivets fred for en registreret person, skal den registeransvarlige ligeledes uden unødigt forsinkelse underrette den registrerede om sikkerhedsbruddet. Denne underretning skal omfatte karakteren af bruddet på persondatasikkerheden og indeholde en række af de oplysninger og anbefalinger, der også skal afgives til tilsynsmyndigheden. Det er dog ikke nødvendigt at underrette den registrerede om et brud på persondata-sikkerheden, hvis tilsynsmyndigheden finder det godtgjort fra den registeransvarliges side, at denne har gennemført passende teknologiske beskyttelsesforanstaltninger, og at disse foranstaltninger er blevet anvendt på de data, som sikkerhedsbruddet vedrørte.

Der lægges også op til, at den registeransvarlige eller registerføreren skal udpege en databeskyttelsesansvarlig. Den databeskyttelsesansvarlige kan ifølge forslaget udpeges for flere enheder under hensyntagen til den kompetente myndigheds organisatoriske struktur. Kravet om udpegning af en databeskyttelsesansvarlig er nyt sammenlignet med den gældende persondatalov og rammeafgårelsen.

Den registeransvarlige eller registerføreren skal sikre, at den databeskyttelsesansvarlige inddrages tilstrækkeligt og rettidigt i alle spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger, og at den databeskyttelsesansvarlige råder over de midler, der er nødvendige for at udføre sine opgaver effektivt og uafhængigt, og ikke modtager instrukser med hensyn til udøvelsen af hvervet.

Den databeskyttelsesansvarlige har bl.a. til opgave at underrette og rådgive den registeransvarlige eller registerføreren om deres forpligtelser i henhold til direktivet. Den databeskyttelsesansvarlige skal endvidere overvåge gennemførelsen og anvendelsen af reglerne om beskyttelse af personoplysninger, herunder fordeling af ansvar, uddannelse af det personale, der medvirker ved databehandlingen, og de tilhørende kontroller.

Den databeskyttelsesansvarlige skal også kontrollere overholdelsen af kravene om dokumentation, anmeldelser og meddelelser vedrørende brud på persondatasikkerheden.

Herudover skal den databeskyttelsesansvarlige fungere som tilsynsmyndighedens kontaktpunkt i forbindelse med spørgsmål vedrørende behandling og på eget initiativ og efter behov rådføre sig med tilsynsmyndigheden.

2.6. Videregivelse af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer (direktivforslagets kapitel V)

Direktivets kapitel V fastlægger bl.a. betingelserne for, hvornår de kompetente myndigheder kan videregive personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer. Kapitlet indeholder en række væsentlige ændringer og nyskabelser i forhold til gældende ret.

Videregivelse kan efter forslaget kun ske, hvis videregivelsen er nødvendig for at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Ud over denne grundlæggende betingelse skal et af de tre følgende grundlag være til stede for, at der kan finde en videregivelse sted.

For det første kan videregivelse af personoplysninger ske, hvis Kommissionen har fastslået, at et tredjeland, et område eller en behandlingssektor i dette tredjeland eller en international organisation har et tilstrækkeligt databeskyttelsesniveau.

Efter forslaget er det Kommissionen, som skal foretage vurderingen af, om et tredjeland, et område eller en behandlingssektor i dette tredjeland eller en international organisation har et tilstrækkeligt databeskyttelsesniveau.

Ved vurderingen skal Kommissionen bl.a. tage hensyn til retsstatsprincippet ("rule of law"), relevant gældende lovgivning og de sikkerhedsforanstaltninger, der gælder i tredjelandet eller den internationale organisation. Kommissionen skal endvidere tage hensyn til,

om de registrerede tillægges effektive rettigheder, der retligt kan håndhæves, herunder om der er effektiv adgang til administrativ og retlig prøvelse for registrerede, hvis personoplysninger videregives, navnlig for så vidt angår registrerede, der er bosiddende i EU. Herudover skal Kommissionen tage hensyn til, om der i tredjelandet eller den internationale organisation er velfungerende uafhængige tilsynsmyndigheder, der har ansvaret for at sikre, at databeskyttelsesreglerne overholdes, for at bistå og rådgive de registrerede, når de udøver deres rettigheder, og for at samarbejde med tilsynsmyndighederne i EU. Endelig skal Kommissionen tage hensyn til de internationale forpligtelser, som tredjelandet eller den internationale organisation har indgået. Hvis Kommissionen finder, at et tredjeland, et område eller en behandlingssektor i dette tredjeland eller en international organisation ikke har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, skal medlemsstaterne ifølge forslaget sikre, at enhver form for videregivelse af personoplysninger til tredjelandet eller et område eller en behandlingssektor i dette tredjeland eller den pågældende internationale organisation forbydes. Efter forslaget påvirker denne afgørelse dog ikke muligheden for at foretage videregivelsen på et af de to alternative grundlag, der er nærmere beskrevet nedenfor.

Hvis Kommissionen ikke har truffet afgørelse om, hvorvidt et tredjeland, et område eller en behandlingssektor i dette tredjeland eller en international organisation har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau eller ej, kan videregivelse for det andet ske til en modtager i et tredjeland eller en international organisation. Det forudsætter, at der i en retsakt foreligger hensigtsmæssige garantier i forhold til beskyttelsen af personoplysninger. Videregivelse kan også ske, hvis den registeransvarlige eller registerføreren har vurderet alle forhold i forbindelse med videregivelsen af personoplysninger og konkluderet, at der findes hensigtsmæssige garantier, hvad angår beskyttelsen af personoplysninger.

For det tredje kan en videregivelse af personoplysninger til et tredjeland eller en international organisation ske, hvis

- videregivelsen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser,
- videregivelsen er nødvendig for at beskytte den registreredes legitime interesser, hvis det er påkrævet ved lov i den medlemsstat, der videregiver personoplysningerne,
- videregivelsen af oplysningerne er afgørende for at afværge en umiddelbar og alvorlig trussel mod en medlemsstats eller et tredjelands offentlige sikkerhed,

- videregivelsen er nødvendig i enkeltsager med henblik på forebyggelse, efterforskning, opdagelse eller retsforfølgning af straffelovsovertrædelser eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, eller
- videregivelsen er nødvendig i enkeltsager med henblik på at fastslå et retskrav eller gøre det gældende eller forsvare det ved en domstol i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, opdagelse eller retsforfølgning af straffelovsovertrædelser eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner.

Den registeransvarlige skal underrette modtageren af personoplysninger om eventuelle begrænsninger for behandling og træffe alle rimelige foranstaltninger for at sikre, at disse begrænsninger overholdes.

2.7. Uafhængige tilsynsmyndigheder (direktivforslagets kapitel VI)

Direktivets kapitel VI indeholder regler om de nationale tilsynsmyndigheders uafhængige status, opgaver og beføjelser.

I forhold til de gældende regler lægges der op til en række nye og uddybende krav til de nationale tilsynsmyndigheders organisering og uafhængighed. Det følger således bl.a. udtrykkeligt af forslaget, at medlemmer af tilsynsmyndigheden ved udøvelsen af deres opgaver hverken må søge eller modtage instrukser fra andre, og at medlemmer efter embedsperiodens ophør skal udvise hæderlighed og tilbageholdenhed med hensyn til at påtage sig visse hverv eller at acceptere visse fordele. Samtidig skal hver medlemsstat sikre, at tilsynsmyndigheden er underlagt finansiel kontrol, som ikke påvirker dens uafhængighed.

Det fastsættes endvidere i forslaget, at medlemsstaterne skal sikre, at tilsynsmyndigheden råder over tilstrækkelige finansielle, tekniske og menneskelige ressourcer, lokaler og infrastrukturer til effektivt at udføre sine opgaver og udøve sine beføjelser.

Efter forslaget skal medlemsstaterne vedtage bestemmelser om, at medlemmerne af tilsynsmyndigheden udpeges af parlamentet eller regeringen i den pågældende medlemsstat.

I forhold til tilsynsmyndighedernes organisering og opgaver følger det af forslaget, at hver medlemsstat ved lov bl.a. skal fastsætte regler om tilsynsmyndighedens oprettelse og status. Herudover skal medlemsstaterne ved lov fastsætte regler om de kvalifikationer og den erfaring og kompetence, der er nødvendig for at udøve hvervet som medlem af tilsynsmyndigheden, og om reglerne og procedurerne for udnævnelsen af

medlemmerne af tilsynsmyndigheden. Endvidere skal medlemsstaterne bl.a. fastsætte regler om handlinger og hverv, der er uforenelige med hvervet som medlem af tilsynsmyndigheden og regler om de pligter, der påhviler tilsynsmyndighedens medlemmer og personale.

Efter forslaget vil tilsynsmyndigheden som en ny opgave skulle deltage i Det Europæiske Databeskyttelsesråds aktiviteter.

Herudover vil tilsynsmyndigheden skulle arbejde for at styrke offentlighedens kendskab til risici, regler, garantier og rettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger.

2.8. Samarbejde (direktivforslagets kapitel VII)

Direktivets kapitel VII indeholder bestemmelser om gensidig bistand og om Det Europæiske Databeskyttelsesråds opgaver.

Efter forslaget skal tilsynsmyndighederne yde hinanden gensidig bistand med henblik på at gennemføre og anvende de bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv, på en ensartet måde og træffe foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde med hinanden.

For så vidt angår oprettelsen af Det Europæiske Databeskyttelsesråd henvises der i direktivforslaget til bestemmelserne herom i Kommissionens samtidige forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse). Efter forordningsforslaget skal Det Europæiske Databeskyttelsesråd sammensættes af direktøren for tilsynsmyndigheden i hver medlemsstat og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse. Herudover har Kommissionen ret til at deltage i Det Europæiske Databeskyttelsesråds aktiviteter og møder.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd skal efter direktivforslaget bl.a. rådgive Kommissionen om ethvert spørgsmål vedrørende beskyttelse af personoplysninger i Unionen, herunder om ethvert forslag til ændring af direktivet. Rådet skal endvidere efter anmodning fra Kommissionen, på eget initiativ eller efter anmodning fra et af rådets medlemmer, undersøge ethvert spørgsmål om anvendelsen af bestemmelser vedtaget i medfør af direktivet og udarbejde retningslinjer, henstillinger og bedste praksis til de nationale tilsynsmyndigheder for at fremme en konsekvent anvendelse af disse bestemmelser. Herudover skal rådet bl.a. afgive udtalelse til Kom-

missionen om beskyttelsesniveauet i tredjelande eller internationale organisationer.

2.9. Klageadgang, ansvar og sanktioner (direktivforslagets kapitel VIII)

Forslagets kapitel VIII indeholder bestemmelser om retten til at indgive klage til tilsynsmyndigheden, om retsmidler (dvs. adgang til domstolsprøvelse) over for tilsynsmyndigheden og over for den registeransvarlige eller registerføreren, om erstatningsansvar og om ret til erstatning samt sanktioner.

Efter forslaget skal alle registrerede have ret til at indgive klage til tilsynsmyndigheden i enhver medlemsstat, hvis de finder, at behandlingen af deres personoplysninger ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne, som er vedtaget i national ret i medfør af direktivet.

Herudover følger det som en nyskabelse af forslaget, at alle organer, organisationer eller sammenslutninger, der har til formål at beskytte registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med beskyttelsen af deres personoplysninger, og som er etableret i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, har ret til at indgive klage til en tilsynsmyndighed i enhver medlemsstat på vegne af en eller flere registrerede. Retten til at indgive klage forudsætter, at organet mv. vurderer, at den registreredes rettigheder i henhold til direktivet er blevet krænket som følge af behandlingen af personoplysninger.

De samme organer mv. har efter forslaget ret til, uafhængigt af en klage fra den registrerede, at indgive klage til en tilsynsmyndighed i enhver medlemsstat, hvis de vurderer, at et brud på persondatasikkerheden har fundet sted.

Forslaget tillægger således enhver organisation – uanset dennes størrelse og medlemskreds – en ret til at indgive klage til enhver tilsynsmyndighed alene på baggrund af organisationens egen vurdering af, om der har fundet et brud på persondatasikkerheden sted.

Kapitel VIII indeholder endvidere regler om adgangen til at søge retsmidler anvendt over for tilsynsmyndigheder og over for den registeransvarlige eller registerføreren. Det følger i den forbindelse af forslaget, at enhver registreret skal have adgang til et retsmiddel, der forpligter tilsynsmyndigheden til at reagere på en klage, hvis der ikke træffes en afgørelse, som er nødvendig for at beskytte vedkommendes rettigheder,

eller hvis tilsynsmyndigheden ikke inden for tre måneder underretter den registrerede om forløbet eller resultatet af en klage. Bestemmelsen fastsætter således en indirekte pligt for tilsynsmyndighederne til – enten foreløbigt eller endeligt – at besvare en klage inden for 3 måneder efter tilsynsmyndighedens modtagelse af klagen.

Herudover lægges der op til, at medlemsstaterne har pligt til at fastsætte bestemmelser om erstatning. Det foreslås, at enhver, som har lidt skade som følge af en ulovlig behandling eller enhver anden handling, der er uforenelig med de nationale bestemmelser, som vedtages i medfør af direktivet, skal have ret til erstatning for den forvoldte skade fra den registeransvarlige eller registerføreren. Det gælder dog ikke, hvis den registeransvarlige eller registerføreren beviser, at vedkommende ikke er skyld i den begivenhed, der medførte skaden. I forhold til den gældende retstilstand er det en væsentlig nyskabelse, at der også for registerføreren fastlægges et sådant ansvar.

Endelig lægges der op til, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af direktivet, og træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Sanktioner bør ifølge forslaget kunne pålægges fysiske eller juridiske personer, uanset om de henhører under privat- eller offentligretlig lovgivning.

Det er ikke nærmere fastsat, om der skal være tale om administrative eller strafferetlige sanktioner.

2.10. Delegerede retsakter, gennemførelsesforanstaltninger og afsluttende bestemmelser (direktivforslagets kapitel IX og X)

Forslagets kapitel IX indeholder bestemmelser om Kommissionens muligheder for at udstede delegerede retsakter og om tildeling af gennemførelsesbeføjelser til Kommissionen.

I forbindelse med udstedelsen af gennemførelsesretsakter skal Kommissionen bistås af et udvalg, der er sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne.

Forslaget indeholder herudover en række afsluttende bestemmelser, hvor der bl.a. lægges op til at ophæve den gældende rammeafgørelse 2008/977/RIA.

Efter forslaget skal internationale aftaler, som medlemsstaterne har indgået forud for direktivets ikrafttræden, om nødvendigt ændres inden fem år fra direktivets ikrafttræden. Ifølge forslaget bør internationale aftaler, som medlemsstaterne har indgået inden direktivets ikrafttræden, ændres i overensstemmelse med direktivet for at sikre en overordnet og sammenhængende beskyttelse af personoplysninger i Unionen.

Bestemmelsen forpligter således medlemsstaterne til at genforhandle indgåede aftaler med tredjelande om gensidig retshjælp, hvis dette er nødvendigt for at sikre, at aftalerne lever op til det databeskyttelsesniveau, der er fastlagt i direktivet.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Direktivet skal ifølge forslaget finde anvendelse på de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Forslaget lægger som nævnt i pkt. 2.2 i den forbindelse op til en væsentlig udvidelse af anvendelsesområdet for den EU-retlige regulering af behandling af personoplysninger på det politimæssige og strafferetlige område. Det foreslås således, at direktivet også skal omfatte f.eks. politiets behandlinger af oplysninger, som er rent interne i den enkelte medlemsstat, og som således hverken er eller påtænkes udvekslet med en anden medlemsstat, jf. anvendelsesområdet for den gældende rammeafgørelse.

Hertil kommer, at der med reglerne i kapitel III lægges op til en betydelig udvidelse af den registreredes rettigheder i forhold til de gældende EU-regler på det politimæssige og strafferetlige område, jf. nærmere pkt. 2.4.

I en dansk sammenhæng vil direktivet derfor i givet fald kunne få betydning for behandling af personoplysninger i alle faser af en straffesag, og således fra f.eks. det tidspunkt politiet modtager en anmeldelse om et strafbart forhold til Kriminalforsorgen løslader den domfældte efter endt afsoning.

En redegørelse for gældende dansk ret vil derfor principielt set kunne omfatte en omtale af lovgivningen mv. om behandling personoplysninger, herunder den registreredes eventuelle rettigheder til indsigt mv., for politiet, anklagemyndigheden, domstolene og Kriminalforsorgen.

I det følgende redegøres imidlertid for de mest centrale regler.

3.2. Persondataloven

I lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer (persondataloven) er der fastsat generelle regler om behandling af personoplysninger for offentlige myndigheder og den private sektor. Persondataloven er først og fremmest baseret på det gældende databeskyttelsesdirektiv.

Persondataloven indeholder bl.a. regler om, hvornår behandling af personoplysninger i almindelighed må finde sted, ligesom loven indeholder regler vedrørende behandling af særlige typer oplysninger (f.eks. regler om personnumre). Loven indeholder desuden en række bestemmelser om rettigheder for de personer, der behandles oplysninger om. Det gælder f.eks. regler om den registreredes ret til information, indsigelse, indsigt, berigtigelse og sletning af personoplysninger.

Persondataloven gælder generelt for politiets, anklagemyndighedens og domstolenes behandling af personoplysninger. Som nævnt i pkt. 2.4 ovenfor finder lovens bestemmelser om oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigelse, berigtigelse, blokering og sletning af personoplysninger dog ikke anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene, politi og anklagemyndighed inden for det strafferetlige område. Herudover finder lovens regler om den registreredes ret til indsigt ikke anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område.

Persondataloven fastsætter endvidere regler om datasikkerhed i forbindelse med behandling af personoplysninger. Disse regler suppleres for offentlige myndigheders vedkommende af bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning.

Persondataloven indeholder også bestemmelser om Datatilsynets kontrol med behandling af personoplysninger, der foretages for offentlige myndigheder og den private sektor, ligesom der i loven er fastsat regler om pligt til at foretage anmeldelse til Datatilsynet i forbindelse med bestemte typer behandling af personoplysninger.

3.3. Bekendtgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for EU og Schengen-samarbejdet

Justitsministeren har i medfør af persondatalovens § 72 a fastsat nærmere regler ved bekendtgørelse nr. 1287 af 25. november 2010 om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union og Schengen-samarbejdet. Bekendtgørelsen gennemfører Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA i dansk ret.

Formålet med bekendtgørelsen er at sikre beskyttelsen af personoplysninger, der behandles inden for rammerne af det politimæssige og strafferetlige samarbejde inden for EU.

Bekendtgørelsen finder anvendelse i forhold til personoplysninger, der udveksles eller stilles til rådighed mellem en dansk og en udenlandsk myndighed i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union og Schengen-samarbejdet.

Bekendtgørelsen tager således sigte på den grænseoverskridende informationsudveksling i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager. Den finder inden for dette område anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages elektronisk, og i forhold til ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Bekendtgørelsen henviser bl.a. til en række af de grundlæggende regler for behandling af personoplysninger i persondataloven. Den indeholder herudover regler om datakvalitet og behandlingssikkerhed. Bekendtgørelsen indeholder desuden regler for specifikke former for databehandling, herunder regler om viderebehandling af personoplysninger modtaget fra andre medlemsstater og om videregivelse af sådanne oplysninger til private og tredjelande samt internationale organer. Herudover udvider bekendtgørelsen den registreredes rettigheder med hensyn til bl.a. underretning og berigtigelse af urigtige oplysninger i forhold til persondataloven.

Efter rammeafgørelsen, som bekendtgørelsen gennemfører i dansk ret, skal Kommissionen – på baggrund af rapporter fra medlemsstaterne – senest i november 2014 aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet med en evaluering af rammeafgørelsens gennemførelse, følgerne af rammeafgørelsens bestemmelser samt eventuelle forslag til ændringer af rammeafgørelsen.

3.4. Retsplejeloven

Retsplejeloven (lovbekendtgørelse nr. 1063 af 17. november 2011 med senere ændringer) indeholder de grundlæggende regler i dansk ret vedrørende bl.a. efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold.

Retsplejelovens kapitel 67-75 b fastsætter således regler om politiets efterforskning af strafbare forhold og om gennemførelsen af tvangsindgreb, herunder reglerne for anholdelse, varetægtsfængsling, indgreb i meddelelshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning, beslaglæggelse, edition og personundersøgelser. Disse kapitler indeholder ligeledes grundlæggende straffeprocessuelle regler.

Retsplejeloven indeholder endvidere regler om aktindsigt i domme, kendelser og andre dokumenter, der vedrører en straffesag. Udgangspunktet er, at enhver har ret til aktindsigt i domme og kendelser mv.

Herudover kan den, der har en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, som udgangspunkt forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der vedrører en straffesag, herunder indførsler i retsbøgerne, i det omfang dokumenterne har betydning for vurderingen af det pågældende retsspørgsmål.

3.5. Straffuldbyrdsloven

Straffuldbyrdsloven (lovbekendtgørelse nr. 435 af 15. maj 2012) regulerer fuldbyrdelsen af fængselsstraffe, bødestrafte, betingede domme, domme med vilkår om samfundstjeneste og forvaring.

Straffuldbyrdsloven indeholder i en række tilfælde mulighed for, at myndighederne kan behandle personoplysninger om en dømt person for at varetage sine opgaver efter loven. Det er f.eks. tilfældet, hvor Kriminalforsorgen træffer afgørelse om valg af afsoningsinstitution, om anbringelse i åbent eller lukket fængsel, om overførsel fra åbent til lukket fængsel og om udgang i forbindelse med afsoning af fængselsstraf.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil indebære, at den gældende danske lovgivning på området skal tilpasses direktivet, hvis Danmark inden seks måneder efter direktivets vedtagelse træffer afgørelse om at gennemføre direktivet i dansk ret.

En gennemførelse af forslaget vil bl.a. indebære, at bestemmelserne i den

gældende persondatalov vil skulle tilpasses direktivets regulering for den del af de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger, der falder inden for direktivets anvendelsesområde.

Det er endvidere Justitsministeriets helt umiddelbare vurdering, at en gennemførelse af det foreliggende forslag i dansk ret vil indebære, at reglerne i retsplejeloven på en række områder vil skulle ændres. Det er således muligt, at forslagens bestemmelser om behandlingsprincipper og behandlingsregler, jf. pkt. 2.3. ovenfor, efter omstændighederne vil skulle indsættes i retsplejeloven. Herudover må det antages, at direktivforslagets bestemmelser om den registreredes ret til indsigt vil indebære, at de gældende bestemmelser i retsplejeloven om aktindsigt vil skulle revideres.

Herudover er det Justitsministeriets foreløbige vurdering, at det kan blive nødvendigt at revidere de gældende regler i straffuldbyrdelsesloven og bekendtgørelsen om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union og Schengen-samarbejdet, hvis direktivforslaget gennemføres i dansk ret.

Det bemærkes, at vurderingen af de lovgivningsmæssige konsekvenser er præget af en vis usikkerhed, idet det præcise indhold og rækkevidden af en række af direktivforslagets bestemmelser giver anledning til betydelig tvivl.

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser.

Efter et foreløbigt skøn baseret på de foreliggende forslag (forordning og direktiv) vil reformpakken om databeskyttelse medføre øgede omkostninger. Det følger af budgetreglerne, at finansieringen af disse øgede omkostninger skal holdes inden for Justitsministeriets ramme eller forelægges regeringens Ø-udvalg, hvis det skønnes, at dette ikke kan lade sig gøre.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Forbrugerombudsmanden, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Københavns Universitet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Den Danske Dommerforening, Dom-

merfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Foreningen af Offentlige Anklagere, Advokatrådet, Danske Advokater, DJØF, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Politiforbundet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Dansk Fængselsforbund, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Fængselsforbundet, HK Landsklubben for Kriminalforsorgen, Kriminalforsorgsforeningen, Dansk Socialrådgiverforening, Faggruppen af socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Høringsfristen er fastsat til den 1. oktober 2012.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at retten til beskyttelse af personoplysninger, som er udtrykkeligt fastsat i artikel 8 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og i TEUF artikel 16, stk. 1, forudsætter samme databeskyttelsesniveau i hele EU.

Herudover er der ifølge Kommissionen et voksende behov for, at de retshåndhævende myndigheder i medlemsstaterne behandler og udveksler oplysninger stadig hurtigere med henblik på at forebygge og bekæmpe kriminalitet på tværs af grænserne og terrorisme. I den forbindelse vil klare og sammenhængende regler om databeskyttelse på EU-plan efter Kommissionens opfattelse medvirke til at styrke samarbejdet mellem de pågældende myndigheder.

Der er ifølge Kommissionen desuden en række praktiske udfordringer i forbindelse med håndhævelsen af lovgivningen om databeskyttelse og et behov for samarbejde mellem medlemsstaterne og deres myndigheder, som bør organiseres på EU-plan for at sikre en ensartet anvendelse af EU-lovgivningen. I visse situationer er EU ifølge Kommissionen desuden mest velegnet til effektivt og ensartet at sikre det samme beskyttelsesniveau for fysiske personer, når deres personoplysninger videregives til tredjelande.

Det er Kommissionens opfattelse, at medlemsstaterne ikke selv kan mindske de aktuelle problemer, navnlig ikke problemerne vedrørende de nationale lovgivningers fragmentering. Der er også et specifikt behov for at skabe en harmoniseret og sammenhængende ramme, som muliggør nem udveksling af personoplysninger på tværs af EU's grænser, samtidig med at alle fysiske personer i EU sikres effektiv beskyttelse.

Ifølge Kommissionen vil den foreslåede EU-lovgivning være mere effektiv end tilsvarende lovgivning på medlemsstatsniveau på grund af problemerne karakter og omfang, som ikke kun gør sig gældende for én eller nogle få medlemsstater.

Forslagets mål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau. Efter Kommissionens opfattelse vil et direktiv være det bedste instrument til at sikre harmonisering på EU-plan på dette område, samtidig med at medlemsstaterne får den nødvendige fleksibilitet til at gennemføre principperne, reglerne og undtagelserne herfor på nationalt plan.

Regeringen er umiddelbart enig med Kommissionen i, at klare og sammenhængende regler om databeskyttelse på EU-plan kan medvirke til at styrke samarbejdet mellem de retshåndhævende myndigheder i medlemsstaterne med henblik på at forebygge og bekæmpe kriminalitet på tværs af grænserne og terrorisme. På den baggrund er det regeringens foreløbige vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt i forhold til reguleringen af personoplysninger, der udveksles eller stilles til rådighed mellem en dansk og en udenlandsk myndighed i forbindelse med de kompetente myndigheds forebyggelse, efterforskning, opdagelse eller retsforfølgning af straf-felovsovertrædelser eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner.

Når det derimod gælder behandling af personoplysninger, der finder sted i sager uden et grænseoverskridende element inden for det politimæssige og strafferetlige område, er det efter regeringens opfattelse umiddelbart mere tvivlsomt, om nærhedsprincippet er opfyldt. For det første kan det på nuværende tidspunkt ikke udelukkes, at en vedtagelse af det foreliggende forslag vil betyde en harmonisering af (dele af) medlemsstaternes nationale straffeprocessuelle regler. For det andet finder regeringen, at det endnu er for tidligt at drage konklusioner i forhold til den praktiske værdi af rammeafgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der endnu ikke er foretaget en omfattende evaluering af rammeafgørelsen. Der kan i øvrigt peges på, at det – ifølge Kommissionens rapport om implementeringen af rammeafgørelsen (KOM (2012) 12 endelig) – alene er Italien, Nederlandene og Tjekkiet, som har oplyst, at forskellige databehandlingsregler for sager med og uden et grænseoverskridende element medfører vanskeligheder for myndighederne. På den baggrund er det efter regeringens opfattelse umiddelbart vanskeligt at se behovet for at udvide forslaget anvendelsesområde til også at omfatte behandlinger af personoplysninger uden et grænseoverskridende element.

Som det fremgår ovenfor, har Kommissionen anført, at der er en række praktiske udfordringer i forbindelse med håndhævelsen af lovgivningen om databeskyttelse. Regeringen vil i øvrigt i lyset af de indkomne høringsvar være opmærksom på, hvorvidt sådanne vanskeligheder også ses at foreligge i forbindelse med de relevante danske myndigheders opgavevaretagelse.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man på nuværende tidspunkt umiddelbart positivt indstillet over for de dele af forslaget, der regulerer behandling af personoplysninger, hvori der indgår et grænseoverskridende element.

Fra dansk side er man dog foreløbigt skeptisk indstillet over for de dele af forslaget, der regulerer behandling af personoplysninger, hvori der ikke indgår et grænseoverskridende element. For det første kan det på nuværende tidspunkt ikke udelukkes, at en vedtagelse af det foreliggende forslag vil betyde en harmonisering af (dele af) medlemsstaternes nationale straffeprocessuelle regler, som der ikke forekommer at være et behov for. For det andet finder regeringen, at det endnu er for tidligt at drage konklusioner i forhold til den praktiske værdi af rammeafgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der endnu ikke er foretaget en omfattende evaluering af rammeafgørelsen. Der kan i øvrigt peges på, at det – ifølge Kommissionens rapport om implementeringen af rammeafgørelsen (KOM (2012) 12 endelig) – alene er Italien, Nederlandene og Tjekkiet, som har oplyst, at forskellige databehandlingsregler for sager med og uden et grænseoverskridende element medfører vanskeligheder for myndighederne. På den baggrund er det efter regeringens opfattelse umiddelbart vanskeligt at se behovet for at udvide forslagets anvendelsesområde til også at omfatte behandlinger af personoplysninger uden et grænseoverskridende element. Regeringen finder således, at det ville have været mere naturligt, hvis Kommissionen havde afventet udfaldet af denne evaluering af rammeafgørelsen, før den fremsatte forslag til en ny retsakt.

Det er endvidere Justitsministeriets umiddelbare vurdering, at forslagets betingelser for videregivelse af personoplysninger til tredjelande kan få en ikke ubetydelig indflydelse på samarbejdet med disse lande inden for det strafferetlige område. Det bemærkes bl.a., at en positiv afgørelse om til-

strækkeligt databeskyttelsesniveau fra Kommissionen synes at forudsætte, at det pågældende tredjeland eller den internationale organisation har vedtaget regler om beskyttelsen af personoplysninger, der i vidt omfang svarer til reglerne i direktivforslaget. Det bemærkes endvidere, at forslaget ikke synes at tage hensyn til medlemsstaternes eksisterende forpligtelser i de bilaterale aftaler, som den enkelte medlemsstat har indgået med tredjelande om gensidig retshjælp på det strafferetlige område, jf. pkt. 2.10 ovenfor.

Under alle omstændigheder er det efter regeringens opfattelse afgørende, at de nye databeskyttelsesregler skaber den rette balance mellem hensynet til databeskyttelsen og hensynet til, at de kompetente myndigheder kan varetage deres opgaver effektivt og smidigt.

Endvidere vil en stillingtagen bero på en vurdering af, om forslaget skaber den rette balance mellem merværdi og omkostninger, herunder i form af administrative konsekvenser.

Fra dansk side vil man bl.a. arbejde for, at omkostningerne ved en eventuel gennemførelse af forslaget reduceres i forhold til Kommissionens forslag.

Det bemærkes i øvrigt, at det præcise indhold og rækkevidden af en række af direktivforslagets bestemmelser giver anledning til betydelig tvivl, som Justitsministeriet vil søge afklaret under de kommende forhandlinger. Der vil derfor være behov for på et senere tidspunkt i forhandlingerne at foretage en nøjere vurdering af forslagens indhold. En nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne vurdering, der bl.a. vil finde sted på baggrund af den iværksatte høring over forslaget, jf. pkt. 5 ovenfor, samt en vurdering af de statsfinansielle og administrative konsekvenser.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – til Folketingets Retsudvalg.